מערכת
העולם הזה
השבועון המצויר לאינפורמציה

FRONTPAGE
השבועון האנגלי לאינפורמציה

ASI ES!
השבועון הספרדי לאינפורמציה

רח׳ גליקסון 8 תל־אביב. מען המברקים: „עולמפרס״ ת. ד. 136, טלפון 26786.
המו״ל: נאור: העולם הזה בע״מ.
דפוס ישראל בע״מ, ת״א טל. 23204.

העורך הראשי: אורי אבנרי
ראש המערכת: שלום כהן
עורך משנה: דוב איתן
עורך כיתוב: שי לביא
עורך תבנית: סימה אילן
הכתב הראשי: עמנואל פרת
הצלם הראשי: דן ברנע

חברי המערכת: משה בן־אפרים, יחיאל בשן, ניצה גבי, לילי גלילי, רותי ורד, בתי זהבי, יוחנן ורבקה זראי, אוסקר מאובר, אביבה סטן, עמוס קינן, סילבי קשת, אברהם רפפורט.

עורכי המהדורה האנגלית: ביל מלמן, דניאל שטרן.

הממונה על המהדורה הספרדית: שלמה הררי

הצייר הראשי: שמואל ברתור
עורך דפוס: משה אור
מנהל מבצעים: שלמה אדיר
מנהל מעבדה: דוד מחייג

אין המערכת אחראית עבור תוכן המודעות, מלבד עבור מודעות המתפרסמות תחת הכותרת „רוצה לצרכן״, „דו״ח למתבודד״, „דו״ח לנוסע״ וכו׳ המובאות על־ידי חברי המערכת ונבדקות על־ידם. המדור „דו״ח לבוחר״ כולל מודעות מטעם מפלגות וארגונים ציבוריים אשר אין המערכת אחראית לתוכנן ולצורות המובעות בהן, ושאינן משקפות בשום צורה שהיא את דעת המערכת.

[illegible]

קראתי כמעט בחרדת־קודש את סיפורו של כתב העולם הזה על שושנה הר־ציון ועודד וגמייסטר — הנערה והנער שיצאו לבדם לחצות את שממת־הפרא מעין־גדי למסדה (העולם הזה 907).

מין בושה מוזרה התגנבה ללבי תוך כדי קריאתו. אנו, אשר נדמה לנו כאילו יודעים אנחנו את עולם ומלואו, שהגיוננו הצלול חדר אל לב הדברים, המשתמשים בקלות כה רבה במושגים כמו „מולדת״ — האם לא נרכין את ראשנו בהכנעה לפני השניים?

כי הנה יצאו, נערה ונער על סף־החיים, אל תוך הישימון. לבדם בין צוקי־ההוד האימתניים, לבדם מול כוכבי השמים, שני יצורים זעירים בנוף שהוא כעולם סגור בפני עצמו; פסעו בואדיות, טיפסו על הס־לעים, העיפו מבט אל משטח ים־המלח הפרוש למרגלותיהם. מי יעז לתאר את הרגשות שרוממו את נשמתם עת הדליקו את מדורתם האחרונה — שני כוהנים של עבודת־קודש עתיקה ובת־אלמוות? תום־לב של נעורים דיבר ברגעים נהדרים אלה אל רוחות קדומים, והד הרים רחוקים לחש באוזניהם.

אומץ־לב? העזה? הרפתקנות? מלים, מלים. דלות מכדי לתאר חוית בראשית, חילול־קודש בפי בני תרבות שטחית וחסרת־שרשים.

אכן, שגעון גדול, טירוף נהדר. כטירופם של בני־קדם שירדו בחוף צידון בסירות רעועות, לשוט על פני ימים סוערים, אל מעבר לשערי העולם, אל האוקינוס הנורא. כשגעונם של בני־רוסיה שנדדו מזרחה, במרחבי־השלג של סיביר, או של בני אמריקה, שפסעו מערבה, אל עולם חדש ולא־נודע.

אל ננסה ללכוד חויה זו בכבלי ההגיון המצומק, חסר־הדם. הן הזהיר אותנו המ־שורר הגדול, ששם בפי פאוסט את המלים: את אשר לא תחושו בלבבכם, תקצר בינתכם מלתפוס!

אנו, החיים כיום בתרבות של מבני־בטון וגלגלי־מתכת, בתרבות מדומה של מכונות ומיתקנים, בתרבות חלולה של מפלגות וסיס־מות — דרושים לנו מטורפים כאלה כדי לק־רוע לרגע את מסך התעתועים של עולמנו הכוזב, להחזיר לנו לרגע קט את המגע הרגשי הבלתי־אמצעי עם האמת, עם היקום הגדול אשר מסביבנו, עם האדמה הזאת אשר מתחת לרגלינו.

לא יכולתי להרגיש באבל למראה הקברים הרעננים של השנים, כשם שלא הרגשתיו עת נפלו החמשה בדרך לעיר־הקסמים האדו־מה, פטרה. כי גדולה מן הצער על אבדן החיים הצעירים היתה התודה שחשתי ב־לבי — תודה לשניים ולקומץ האלמונים האחרים המקיימים את אמונתנו כי לא ינותק הקשר בין הנוף ובין האדם העברי.

הייתי גאה לו הייתי אחיהם.

•

אולי באמת חוסר־אחריות היא לכתוב זאת, כפי שטענו כמה קוראים. אולי פשע הוא לעודד אחרים, פן יצאו אף הם בדרך ההרפתקות חסרות־התכלית. אולי צדק אותו כתבן צעיר־זקן שניגש אל החיים השוקקים בפנקס של חנווני, בן־בנם של חייטי הגטו החיוורים, שכתב בהארץ לאמור:

„זוהי הבעיה של צעירים המתים מוות אכזרי וחסר־טעם, כשהם מודרכים על־ידי יצר־הרפתקנות בלתי־מרוסן... חוויות מרת־קות אלה אינן יותר מהרפתקנות עקרה, שתועלתה מפוקפקת...״

שושנה הר־ציון לא הספיקה לקרוא שורות אלה. אחרת היתה פורצת, מן הסתם, בצ־חוקה המצלצל. כך יצחק המשורר ללבלר המנסה למצות את שירת־החיים בטורי־המס־פרים של חשבון מסחרי, כך יבוז הנשר בשמים לציוצו של עכבר־המרתף.

•

רבים מדי מדברים אצלנו על „מולדת״, בשטף של מליצות ובהתלהבות אדירה. דומים הם לחרשים־אילמים המנתחים סימ־פוניה של בטהובן, לעיוורים־מלידה המשב־חים את ציוריו של ליאונרדו. הם קיצוניים, הם אקטיביסטים, הם מאהבים־בעזרת־הרמקול. אולם כל אהבה אמיתית שתקנית היא, מופ־נמת וחסרת־מלים.

מולדת אינה יצור של נייר, צירוף אותיות של מכונת־הכתיבה, שטח על גבי המפה. מולדת היא ממשות נפשית, ומי שלא יחוש בה, לא יתפוס אותה לעולם — אפילו יתבע בקולי־קולות לשחררה, להזיז את הגבול שהוא קו־על־גבי־המפה.

היו אשר ליבם התכווץ בשעתו למשמע הבשורה על ההחלטה לחלוקת המולדת. היו אשר גם עטרת העצמאות לא יכלה לרפא את הפצע שנפתח בליבם למראה גדר־התיל המפרידה בין חברון לבאר־שבע, בין הר־ציון ליריחו, בין השפלה להרי־שכם. יש החולמים גם עתה בלילות־חרש כי יבוא יום ויירפא הפצע על גוף הארץ הזאת. אותם, אשר המולדת חיה בלבם ולא בפיהם, נושא לאהבה נסתרת ומכאיבה ולא סוס לרכב עליו. הם יודעים כי אין קונים מולדת במיבצעים צבאיים וגם לא בהכרזות דיפ־לומטיות, אלא באהבה פשוטה, שורשית, שופעת.

פצעים שפצעו החרב והעט, אהבתו של עם תרפאם.

•

נפתח נא את הפרק הראשון של ספר יהושע, נקשיב נא לקול האלוהים החיים, שהוא קול החכמה שבלב:

„כל מקום אשר תדרוך כף־רגליכם בו, לכם נתתיו!״

חייבת כף הרגל לדרוך, כדי שארץ תהיה למולדת.

ואלה ההולכים, המשוטטים בנתיבי־ארץ, היורדים בוואדיות ומטפסים בצוקים, הזוב־חים את זבח־אהבתם על מדורות בודדות בלב נוף בתולים — ננשק־נא את כף רגליהם, כי ברוכה תהיה.

ואם יהיו קברים בדרך, נרכין נא את ראשנו ונשתחוה להם. נופלים ההולכים רא־שונים, וטובים הם מאתנו.

[illegible]

מכתבים

קריאה לתמיכה

אנו, שהתלכדנו כדי לעזור למלחמה הציבורית נגד חוק הנשואין והגירושין, פונים בזה אל כל המוכנים לסייע בידינו, לתרום את תרומתם לקרן שהוקמה במיוחד לצורך מאבקו של משה ברק, שהוא מאבק כולנו.

מאבק זה כרוך בהוצאות לשם מסע־תעמולה בארץ, החזקתו של ברק בבית־החולים, אירגון אסי־פות והפצת דברי־הסברה בכתב.

זכרו: שביתת־רעב נמדדת לא בשבועות, כי אם בשעות. אל תדחה את עזרתך! שלח אותה מיד!

הועד למען נשואין אזרחיים, תל־אביב

קוראי העולם הזה יכולים לשלוח את תרו־מותיהם למערכת העולם הזה (ת. ד. 136, תל־אביב) שתעביר אותן לכתובת המתאימה.

עד מתי יהיה הקהל הישראלי אדיש לגבי טר־גדיות אנושיות, כגון זו של הצייר משה ברק (העולם הזה 907), שהן תוצאה ישירה של חוק הנישואין והגירושין האנאכרוניסטי השולט אצ־לנו? האם עדיין לא הגיע הזמן להקים חזית ציבורית רחבה למען יצירת אפשרות אלטרנטיבית של נישואין אזרחיים, כדי למנוע טרגדיות מסוג זה?

ד״ר אלכסנדר זק, תל־אביב

בנות אסתר

נהניתי לראות את תמונתה של מלכת אסתר מלפני 20 שנה (העולם הזה 908). איזה הבדל בינה לבין נערות־הזוהר של ימינו! הייתי רוצה לשלוח לכם את תמונתה של דודתי, ברכה עיאמי, (ראה תמונה) שנבחרה למלכת־אסתר ב־1923, כשהיתה בת 17.

כרמלה כהן, תל־אביב

אסתר המלכה עיאמי

משאל הקוראים

אני מתות כולי לדעת את תוצאות משאל־הקוראים. מה היתה הדעה הכללית? מי הקוראים?

דויד אדירי, רחובות

שאלוני הקוראים נמסרו למיון מדעי, יעב־רו משם לביקורת הועדה הציבורית שקיבלה על עצמה לפקח על המשאל. עם סיכום התו־צאות, יפרסמן העולם הזה במלואן.

השתלבות והתבדלות

הייתי רוצה להשיב על מכתביהם של בן הישי־בה והכר הירושלמיים בקשר לבעיית השתלבות ישראל בין אומות העולם (העולם הזה 907). הם טוענים כי כל העמים העתיקים שקמו להשחית את ישראל הוכחדו ועברו מן העולם, ואילו עם ישראל קיים עד היום.

זהו סילוף זדוני של אמת היסטורית: העמים העתיקים לא הושמדו יותר משהושמד עם ישראל. המצרים חיים וקיימים במצדיים. את העיראקים תמצאו בעיראק, את הפרסים בפרס ואת הרומאים ברומא. גם היוונים לא אבדו, למרות הנזקים ה־גדולים שנגרמו לעם ישראל. אמנם עמים אלה שינו את אמונותיהם מפעם לפעם. אולם אין זה משנה את העובדה שהם ממשיכים להתקיים ומצבם טוב,

כידוע, אלף מונים ממצב היהודים, שהתעקשו להישאר בדלת אמותיהם בכל מחיר.

אריה ספיריטואליסט, תל־אביב

ראי נועה

מוזר בעיני שנתתם בזמן האחרון פרסום לכמה רקדניות צעירות, אך לא הנעתם אל הרקדנית הצעירה החשובה ביותר בארץ. עם כל הכבוד לרות נחמני ולרינה שחם, דעתי היא שבראש הרשימה עומדת בלי שום ספק הרקדנית נועה אשכול, בתו של שר־האוצר, שיצרה סגנון שלם ומקורי משלה. האם תשאירו אותה בלי עידוד ופרסום?

דבורה קרני, ירושלים

ואף על פי כן, נועה תנוע.

חיל הרגלים

באחד הגיליונות האחרונים עברתם את כל הגבו־לות. אחדות מן הנערות המצולמות בחידון־הרגליים (העולם הזה 907) הינן ממש גועליות, ופרצופיהן מעוררים תיעוב לא פחות מרגליהן. באותו גיליון מופיעה גם תמונה של נערה בלבוש חווה אימנו. ואין זה עדיין הכל: אותו סגנון נודף מכל מדורי העיתון. כך, למשל, אתם מפרסמים רשימות רבות על הספרים הדנים בבעיות מין, אונס ורצח, ומלאים ניבול פה. גם במדור הקולנוע אתם עוסקים בעיקר בסרטים, אשר נראים קטנים מאד לעומת גודל המחשופים המופיעים בהם. אני מבין שאתם מושפעים משני גורמים: הרוח המודרנית. אבל יש גבול לדבר!

יוסף אסא, תל־אביב

...אתם מחדירים לקהל מושג כוזב בהחלט על דמות הצעירה הישראלית. שקר נמור הוא לתאר אותה כאילו היא מורכבת רק מסקס־אפיל וזוג רגליים...

אסתר דביר, חיפה

לשקר אין רגליים. לצעירה הישראלית יש.

הופתעתי לרעה בקבלי את גליון העולם הזה (907). על השער מופיע לא פחות ולא יותר מא־שר איזה זוג רגליים (מיסכן נורא) של איזו פיז־אם. האם זה נאה לעיתון החושב את עצמו לרציני וטוב לפרסם שער כזה? אם כבר רציתם בזוג רגליים, יכולתם לפרסם זוג רגליים מיוזעות של איש חיל־הרגלים ולתקוע מתחתיו נאום ציוני ארוך.

העמוד האחרון, למי שייך מה? אינו טוב יותר מן השער. כאשר ארצה לראות רגליים כל כך מסמורטטות, אשב לי על המדרכה ואציץ ברגלי העוברות ושבות. זה לפחות לא יעלה לי בכסף.

רב״ט ישראל שפירא, צה״ל

נגעלנו מתמונת הרגליים, שהופיעה על שער העולם הזה. האם הפרצוף של בעלת הרגליים הוא כל כך מכוער שאתם נמנעים מלהראותו?

קבוצת קוראים ותיקה, תל־אביב

להיפך. פניה של רקדנית דו־רה־מי, כרמלה גולדברג, בעלת הרגליים, מופיעים בעמוד 20 של אותו גליון.

הבריטים, לא ההגנה

בקראי את הרשימה על עלילותיו של ותיק ההגנה דויד לנדו (העולם הזה 908) גיליתי כי לנדו מסר לכם כמה פרטים מוטעים בקשר לפרשת רצח חיים ארלוזורוב: מפקד־ההגנה, אליהו גולומב לא דרש ממני להפסיק את החקירה בפרשת רצח ארלוזורוב. מפקח־המשטרה הבריטי, קפטיין רייס מירושלים, הוא שדרש ממני להפסיק. כמו כן לא היתה כל אשה נגדי.

דוד תדהר, תל־אביב

מערכת „העולם הזה״ שמחה כי השבוע היה ביכולתה לגשת להגשמת הבטחתה לקוראים כי ההכנסות הנובעות מהרחבת שטח המודעות בעתון (כולל המודעות המופיעות תחת הכותרות דו״ח לצרכן, דו״ח לבוחר, דו״ח לאזרח ודו״ח לנוסע) יושקעו לשיפור העתון ולהרחבתו. בהתאם לכך, כולל גליון זה

24 עמודים

מבלי שהדבר יהיה כרוך בהעלאת מחיר הגליון.

המערכת מקווה שמעתה יעלה בי־דה לעתים מזומנות להגדיל את מס־פר העמודים של הגליון, מבלי לה־עלות את מחירו, כך ששטח המודעות בעתון לא יגרע, בחשבון סופי, מכ־מות החומר בעתון, אלא להיפך, יאפשר את הגדלתו.

לכל החיילים ששרתו בצבא הבריטי

בימי מלחמת־העולם השניה, מופנית בקשה זו של מערכת „העולם הזה״ להעלות על הכתב את החוויה החזקה ביותר שנשתמרה בזכרונם מימי שרותם.

כל חייל וחיילת מוזמנים לתאר חוויה בולטת זו בלא יותר ממאתיים מלה, לצרף את שמם, כתובתם ורצוי גם תמונתם, ולשלחה למערכת „העולם הזה״, ת. ד. 136, תל־אביב, לא מאוחר מאשר יום הרביעי הבא, 23.3.55. על המעטפה נא לציין: „זכרונות שרות״.

בעלי החוויות המעניינות ביותר יזכו בפרסים בספר הבריגדה, וסיפוריהם יפורסמו ב„העולם הזה״ וב„פרונטפייג׳״ בשבוע העשור להתנדבות.